

Místní národní výbor Lomnička

1946 - 1960

Inventář

Číslo EL NAD: 797
Evidenční číslo pomůcky: 290

Obsah

Úvod.....	3
I. Vývoj původce archivního souboru.....	3
II. Vývoj a dějiny archivního souboru.....	6
III. Archivní charakteristika archivního souboru.....	6
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru.....	7
V. Záznam o uspořádání archivního souboru.....	7
Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury.....	8
Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk.....	9
Inventární seznam.....	10

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru

Původcem archivního souboru je Místní správní komise Lomnička a Místní národní výbor Lomnička vyvíjející svou činnost od 20. července 1945 do 30. června 1960. Obec spadala v letech 1945 – 1960 do politického okresu Stříbro. Na základě reformy provedené zákonem č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení byl od 1. ledna 1949 zřízen Kraj Plzeňský, jehož součástí se stala i obec Lomnička.

Podle vládního nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, částečně pozměněného vládním nařízením č. 44/1945 Sb., o rozsahu působnosti národních výborů, se v každé obci měl ustavit místní národní výbor. Jejich vnitřní složení, pravomoci, hospodaření, vedení a podepisování některých druhů písemností určovala Směrnice ministerstva vnitra č. 6 ze dne 19. května 1945 uveřejněná v Úředním listu republiky Československé a navazující Prozatímní organizační řád místních národních výborů z roku 1947. Tyto dokumenty rozlišovaly národní výbory na volený sbor složený z členů národního výboru, jeho složky (rada, předseda, referenti, komise) a úřad národního výboru.

Pro dočasnou správu obcí, kde pro převážnou většinu obyvatelstva státně nespolehlivého, tj. zejména v pohraničí, nemohl být ustaven místní národní výbor, byly jmenovány okresními národními výbory, resp. okresními správními komisemi místní správní komise, jejichž pravomoci byly stejné jako pravomoci místních národních výborů. Místní správní komise měly mít 3 až 6 jmenovaných členů, rovněž předseda místní správní komise byl jmenován, nikoliv volen.

K ustavení Místní správní komise v Lomničce došlo 20. července 1945. Předsedou byl zvolen Tomáš Visinger, který ale v říjnu 1945 rezignoval a dne 11. října 1945 byl zvolen Stanislav Visinger, kterého OSK ve Stříbře jmenovala předsedou MSK. Ostatními členy MSK byly 20. července 1945 jmenování Jan Michalčík (místopředseda), Václav Beneš, Jan Jícha. Dne 20. ledna 1946 za přítomnosti všech občanů v obci došlo ke zvolení zemědělské komise, jejímž předsedou se stal Tomáš Visinger, finanční komise, jejímž předsedou se stal opět Tomáš Visinger a k ustanovení knihovny rady, jejímž předsedou se stal Antonín Ženka. Dle zápisů ze schůzí MSK se tehdejší funkcionáři velmi aktivně snažili pracovat a zakládali různé komise (komise mléčná, rolnická, voličská) a svazy (svaz brannosti a jednotných českých zemědělců).

Místní správní komise měly být nahrazeny místními národními výbory na základě výsledků voleb do Ústavodárného národního shromáždění podle § 1 a § 11, odst. 2 vládního nařízení č. 120/1946 Sb., o obnovení národních výborů na podkladě výsledků voleb do ústavodárného Národního shromáždění ze dne 27. května 1946. Hlavním kritériem pro vznik místního národního výboru byl počet 50 platných voličských hlasů v obci. Pokud počet platných hlasů nedosáhl tohoto počtu, fungovala v obci i nadále místní správní komise nejdéle do roku 1950, kdy byla na základě vládního nařízení č. 14/1950 Sb., přeměněna na místní národní výbor. V Lomničce se voleb zúčastnilo 43 oprávněných voličů, takže v obci působila i nadále místní správní komise.

Na základě výsledků voleb do Ústavodárného národního shromáždění dne 26. května 1946 došlo ke změnám ve složení MSK. Dne 2. září 1946 proběhla doplňovací volba členů do MSK. Celkový počet se ze 4 zvýšil na 6 členů. Zvoleni byli František Straka jako zapisovatel a František Štochl jako zemědělský referent. Dalšími referenty byli zvoleni: Stanislav Visinger zásobovacím referentem, Václav Beneš finančním referentem, Jan

Michalčík kulturním referentem a Jan Jícha policejním referentem. Předsedou zůstal i nadále Stanislav Visinger.

Dne 6. března 1947 došlo k prozatímní změně předsedy MSK z důvodu údajné zpronevěry peněz předsedy MSK Stanislava Visingera. Dosavadní místopředseda MSK Antonín Ženka byl prozatímně pověřen zastávat funkci předsedy MSK až do doby vyšetření případu Stanislava Visingera, na kterého bylo podáno trestní oznámení. Zároveň pokladník Václav Beneš byl ve funkci nahrazen Karlem Vodičkou a prozatímním místopředsedou byl pověřen František Štochl. Volba nových členů MSK se konala dne 2. května 1947. Avšak již 19. května 1947 jmenoval ONV ve Stříbře novou MSK a novou finanční komisi v tomto složení: předseda Josef Franta, místopředseda Antonín Vytlačil, pokladník Karel Vodička, jednatel Antonín Ženka a členové MSK Václav Beneš a Václav Balý. Předsedou finanční komise se stal Josef Čermák. Současně byly rozvrženy referáty – zemědělský, zásobovací, policejní, samosprávný, sociální, kulturní a zdravotní.

K přeměně MSK na MNV došlo na podzim 1947, ale kvůli různým neshodám v obci proběhla ustavující schůze nově zvoleného MNV teprve 8. února 1948. Dosavadní předseda MSK Josef Franta rezignoval na funkci dne 3. února 1948. Nově zvolený MNV měl 9 členů – Karel Vodička, František Straka, Václav Beneš, Václav Balý, Josef Franta, František Hrabák, Antonín Ženka, František Vokůrka, Josef Kříž (náhradník Josef Čermák). Předsedou MNV byl zvolen Karel Vodička, náměstkem předsedy František Hrabák a 3 členem rady Václav Balý. Následovala volba zemědělské komise, jejímž předsedou byl zvolen Josef Franta a finanční komise, jejímž předsedou byl zvolen František Vokůrka. Situace v obci ani poté nebyla stabilizovaná a docházelo k dalším změnám ve složení členů MNV. Předseda MNV Karel Vodička rezignoval ze zdravotních důvodů již 1. dubna 1948. Novým předsedou byl zvolen dne 5. dubna 1948 dosavadní pokladník MNV František Straka a pokladníkem nový člen MNV Josef Čermák. Ani předseda František Straka ve funkci nepůsobil dlouho a dne 25. ledna 1949 rezignoval a novým předsedou byl zvolen dosavadní člen rady MNV Václav Balý, který však rezignoval na funkci v prosinci 1949. Situace byla čím dál více nepřehledná, rezignovali i někteří ostatní členové MNV, a proto byla dne 28. prosince 1949 navržena MAV NF reorganizace MNV v počtu 11 členů – Antonín Ženka, František Hrabák, Jan Michalčík, Václav Beneš, František Novotný, Jan Jícha, Josef Michalčík, Marie Novotná, František Štochl, Štefan Bušek a Josef Franta. Předsedou MNV byl zvolen Antonín Ženka a ONV ve Stříbře dne 12. ledna 1950 s navrhovanými změnami souhlasil.

Další reorganizace MNV v Lomničce proběhla v roce 1950 podle § 27 odst. 1, vládního nařízení č. 14/1950 Sb., ze dne 28. února 1950 o organizaci místních národních výborů, na návrh MAV NF. ONV ve Stříbře dne 10. května 1950 jmenoval 13 navržených členů MNV – Antonín Ženka, Josef Čermák, František Straka, Karel Vodička, Jan Michalčík, Václav Beneš, František Novotný, Josef Kříž, Josef Michalčík, František Vokůrka, Štefan Bušek, Václav Balý a Josef Franta. Ze zápisu z ustavující schůzi ze dne 11. května 1950 vyplývá, že předsedou MNV byl opět zvolen Antonín Ženka, místopředsedou Jan Michalčík, členy rady Karel Vodička, František Straka a Josef Michalčík. Ani touto reorganizací se práce MNV nezlepšila. Docházelo ke stálým neshodám a členové MNV se stále měnili. Na návrh MO KSČ v Lomničce a OAV NF ve Stříbře (neboť MAV NF v té době v obci téměř nefungoval) byl ONV ve Stříbře předseda MNV Antonín Ženka odvolán z funkce z důvodu neplnění povinností a neustálých stížností, které na něj byly podávány. Novým předsedou byl navržen dosavadní člen MNV Josef Čermák, ale pak zřejmě došlo k dohodě a Antonín Ženka zůstal i nadále předsedou MNV. V květnu 1952 došlo opět k novému návrhu na sestavení MNV, ale předseda Antonín Ženka byl i nadále ve funkci. Kvůli absenci dalších zápisů je možné zjistit až údaje z března 1953. V té době již byl předsedou MNV František Straka a dalšími členy

rady se stali František Novotný, Václav Balý, Marie Novotná a Josefa Čermáková.

Do struktury národních výborů pak významně zasáhl až ústavní zákon č. 12/1954 Sb., o národních výborech a na něj navazující zákony a vládní nařízení č. 13/1954 Sb., o národních výborech, č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, č. 16/1954 Sb., o změnách územních obvodů některých národních výborů a č. 23/1954 Sb., o organizaci výkonných orgánů národních výborů. Dosavadní struktura národních výborů zůstala těmito normami v podstatě nedotčena, pouze v sídlech krajských národních výborů vznikly městské národní výbory. Poměrně zásadně však byla změněna jejich vnitřní organizace zrušením referentského systému, jehož místo zaujaly jednotlivé odbory národních výborů, v jejichž čele již nestáli členové rady, nýbrž úředníci.

Podle § 3, odst. 5 zákona č. 13/1954 Sb., se volil do místních národních výborů 1 člen nejméně na 100 obyvatel a nejvýše na 200 obyvatel podle velikosti obce. V obcích do 900 obyvatel se volí 9 členů. Místní národní výbory se měly scházet ke svým zasedáním nejméně jedenkrát za měsíc (§10). Rada národního výboru se skládala z předsedy NV, jeho náměstka, popř. náměstků, tajemníka a ostatních členů rady. Všichni členové rady byli voleni národním výborem na jeho prvním zasedání. Národní výbor mohl svou radu i její jednotlivé členy kdykoli odvolat.

Podle zákona č. 14 /1954 Sb., o volbách do národních výborů, byly uskutečněny první volby členů národních výborů všemi občany, majícími volební právo. Volební období bylo stanoveno na 3 roky. První volby do místních národních výborů se konaly 16. května 1954.

Jak je patrné ze zápisů o hlasování bylo v těchto volbách zvoleno 9 členů MNV – Josef Franta, František Straka, Rosalie Vodičková, Václav Beneš, František Novotný, Josefa Frantová, František Vokůrka, Marie Straková a Alžběta Vokůrková. Ustavující schůze nově zvoleného MNV se uskutečnila dne 25. května 1954, při které byl opět zvolen František Straka předsedou, Josefa Frantová tajemnicí a František Novotný 3 členem rady. Následovala volba zemědělské komise s předsedou Václavem Benešem, finanční komise s předsedkyní Rosalií Vodičkovou a kulturně-školské komise s předsedkyní Alžbětou Vokůrkovou. Pokladní a účetní službu vykonávala Věra Tonová.

Při dalších volbách v květnu 1957 bylo zvoleno 9 členů MNV – František Straka, Marie Novotná, Ludmila Novotná, Věra Tonová, Alžběta Vokůrková, Václav Beneš, Antonín Ženka, Ladislav Hrad a Ladislav Beneš. Na ustavující schůzi nově zvoleného MNV dne 30. května byl opět zvolen předsedou František Straka, tajemnicí Alžběta Vokůrková a 3 členem rady Antonín Ženka. Následovala volba komise zemědělské, finanční a kulturně-osvětové. Účetní službu vykonávala Věra Tonová. Předseda MNV František Straka ve funkci působil až do sloučení obcí v roce 1960.

Ze zápisů o výsledcích revizí prováděných ONV ve Stříbře zároveň vyplývá, že činnost MNV a stálých komisí byla nedostačující, funkcionáři se neustále střídali ve funkcích, neplnili svoje úkoly a tím porušovali tehdy platné zákony a nařízení.

V dubnu 1960 se začala projednávat otázka sloučení obce Lomnička s obcí Erpužice. V roce 1960 se uskutečnila reforma správního členění státu. S účinností od 1. července 1960 došlo na základě zákona č. 36/1960 Sb., k reorganizaci územního členění státu. Do nově reorganizovaného okresu Tachov byly zahrnuty nejen obce stávajícího okresu Tachov, ale i část obcí náležejících dosud pod správu ONV Stříbro, ONV Mariánské Lázně a ONV Horšovský Týn.

K zániku MNV v Lomničce došlo sloučením obce Lomnička s obcí Erpužice

s účinností od 1. července 1960. Sloučením těchto obcí se vytvořila jedna obec s názvem Erpužice. Toto sloučení však nebylo definitivní. Při dalších územních změnách v okrese Tachov se s účinností od 26. listopadu 1971 z obce Erpužice vyčlenila část obce Lomnička a přičlenila se k obci Kšice. Poté se s účinností od 1. července 1980 obec Kšice s částí Lomnička sloučila s obcí Stříbro.

Předsedové MSK a MNV v Lomničce v letech 1945 – 1960

jméno předsedy	ve funkci od	ve funkci do
Tomáš Visinger	20. 7. 1945	říjen 1945 (MSK)
Stanislav Visinger	11. 10. 1945	březen 1947 (MSK)
Antonín Ženka	6. 3. 1947	květen 1947 (MSK)
Josef Franta	2. 5. 1947	3. 2. 1948 (MSK)
Karel Vodička	8. 2. 1948	1. 4. 1948 (MNV)
František Straka	5. 4. 1948	25. 1. 1949
Václav Balý	25. 1. 1949	prosinec 1949
Antonín Ženka	28. 12. 1949	1952?
František Straka	1953?	30. 6. 1960

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Písemnosti původce byly ukládány ve spisovně MNV, která se nacházela v úřadovně MNV v čp. 16. Jediná archivní odborná dohlídka proběhla u MNV 17. listopadu 1953. Ke skartaci byly předloženy mimo knihy zápisů (inv. č. 1) ještě další spisy z činnosti MNV i německé samosprávy. Při prohlídce bylo vyskartováno asi 150 kg papíru a pro okresní archiv byly u původce ponechány „německé plánky o stavbách v obci a různé německé protokoly, návrh na zřízení zastávky v obci Lomnička a voličské seznamy“. O 4 roky později urgovala okresní archivářka u MNV předání těchto písemností do archivu, avšak bezúspěšně. Část písemností se v roce 1960 dostala do spisovny nástupnického MNV v Erpužicích. Odtud byla 17. března 2000 převzata do SOKA Tachov kniha zápisů ze schůzí MSK a MNV včetně několika v knize vložených zápisů z let 1946 – 1960 (č. přírůstku 7/2000). Následně byl pro původce založen evidenční list JAF číslo 797. Razítka MNV byla předána spolu s razítky dalších rušených MNV v Blahoustech a Malovicích MNV Erpužice 28. července 1960. Patrně byla předána, stejně jako v jiných případech, odboru vnitřních věcí ONV v Tachově odkud byla neznámo kdy odevzdána okresnímu archivu.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Před zahájením pořádání byl archivní soubor MNV Lomnička tvořen 1 kartonem a 10 razítky z let 1945 – 1960. Při inventarizaci archivního souboru byly prověřeny archiválie nástupnického MNV Erpužice, odkud byly přesunuty 3 úřední knihy (hlavní kniha z roku 1946, kniha dlužníků z let 1958 – 1960 a výkaz vydaných vysvědčení zachovalosti z roku

1950) v celkovém rozsahu 0,05 bm. 2 úřední knihy (hlavní kniha a kniha dlužníků) byly vyjmuty z existujícího kartonu MNV Erpužice, takže v tomto fondu došlo pouze k úbytku 1 knihy o celkové metrži 0,02 bm.

V archivním souboru MNV Lomnička byla provedena vnitřní skartace (Protokol o vyřazení dokumentů ve vnitřní skartaci č. j.: SOAP/090-0052/2008-40.02 z 23. 1. 2008 a schválený č. j.: SOAP/008-0417/2008 ze dne 16. 5. 2008), při níž byly vyřazeny 2 úřední knihy (kniha dlužníků z let 1958 – 1960 a výkaz vydaných vysvědčení zachovalosti z roku 1950) a 10 razítek z let [1945 – 1960] (viz otisky) v celkovém rozsahu 0,17 bm.

Při inventarizaci byl archivní soubor přemanimulován a v současnosti je tvořen 2 úředními knihami.

Archivní soubor byl uspořádán podle Metodického pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni č. j. SOAP/006-3120/2007.

Fyzický stav archivního souboru je dobrý.

Dochované archiválie jsou I. a II. kategorie.

Jazykem archivního souboru je čeština.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Nejdůležitější částí archivního souboru je kniha zápisů ze schůzí pléna a rady, která dokumentuje prvotní elán činovníků MSK i pozdější stagnaci.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Archivní soubor MNV Lomnička uspořádala a inventární pomůcku sestavila Jana Zimová v lednu 2008 ve Státním okresním archivu Tachov.

V Tachově, 30. května 2008

Jana Zimová

Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury

Jan Janák-Zdeňka Hledíková-Jan Dobeš, Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost, Praha 2005

Sbírka zákonů republiky Československé – ročníky 1949, 1950, 1954

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé – ročník 1945, 1948

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Stříbro inv. č. 203, sign. I/20g, kart. č. 29 Seznamy členů MSK (MNV) 1945 – 1947, obce B – Z

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Stříbro inv. č. 203, sign. I/20g, kart. č. 30 Seznamy členů MSK (MNV) 1945 – 1949

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Stříbro inv. č. 203, sign. I/20g, kart. č. 31 Evidence MNV 1946 – 1953, obce B – M

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Stříbro inv. č. 206, sign. I/21, kart. č. 35 Obecní věci 1945 – 1948, obce L – S

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Stříbro inv. č. 425, sign. 54, kart. č. 287 Reorganizace MNV 1950 – 1952, L – P

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Stříbro inv. č. 543, sign. 603, kart. č. 706 Přehled o sloučení obcí

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Stříbro, sign. 129 Zápisy z revizí zrušených MNV obce L (1957 – 1958)

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Stříbro inv. č. 487, sign. 603, kart. č. 513 Volby – zápisy o hlasování jednotlivých MNV 1954

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Stříbro inv. č. 487, sign. 603, kart. č. 519 Volby – zápisy o sčítání hlasů 1954 – 1957

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 604/1 Slučování obcí a změny hranic obcí 1952 – 1989

SOkA Tachov, Okresní národní výbor Tachov, sign. 129 Zápisy z revizí zrušených MNV obce K – L (1958 – 1961)

Úřední list republiky Československé – ročník 1945

Volby do ústavodárného Národního shromáždění dne 26. května 1946, část II. Volební výsledky podle obcí, sešit 2. Volební kraj V – VII Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, in: Zprávy Státního úřadu statistického, řada B, číslo 4 – 6, ročník XXVII. (1946) číslo 26 – 28

Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk

bm – běžný metr

č. – číslo

č. j. – číslo jednací

ČR – Česká republika

EL NAD – evidenční list národního archivního dědictví

ev. – evidenční

inv. č. – inventární číslo

JAF – jednotný archivní fond

kart. – karton

MAV NF – místní akční výbor Národní fronty

MNV – místní národní výbor

MO KSČ – místní organizace Komunistické strany Československa

MSK – místní správní komise

NV – národní výbor

OAV – okresní akční výbor

odst. – odstavec

ONV – okresní národní výbor

OSK – okresní správní komise

Sb. – sbírky

sign. – signatura

Inventární seznam

Orgány národního výboru

1	Kniha zápisů ze schůzí MSK, pléna a rady MNV a veřejných schůzí (včetně několika vložených volných listů se zápisy ze schůzí)	1946 – 1960	K 1
---	---	-------------	-----

Úřad národního výboru

I. Úřední knihy

Knihy účetní

2	Hlavní kniha	1946	K 2
---	--------------	------	-----

Název archivu:	Státní okresní archiv Tachov
Název archivní pomůcky (archivního souboru):	Místní národní výbor Lomnička
Značka archivního souboru:	MNV Lomnička
Časový rozsah:	1946 – 1960
Počet evidenčních jednotek:	2 úřední knihy
Počet inventárních jednotek:	2
Rozsah bm:	0,05
Stav ke dni:	30. května 2008
Archivní soubor zpracovala:	Jana Zímová
Pomůcku sestavila:	Jana Zímová
Počet stran:	12
Počet exemplářů:	5
Pomůcku schválil:	Mgr. Jan Edl